

Trine Hasvang Vaag pekte i sitt innlegg til årsmøtet og statsministeren på behovet for økonomi i næringsga for å utvikle matproduksjonen og bygdene. I tillegg holdt Johan Kristian Daling innlegg om kapitalberegningens metodene i referansebrukene. Dette ble i etterkant fulgt opp med et brev fra Nord-Trøndelag Bondelag til Norges Bondelag. Saken drøftes i Budsjettnemnda.

Trygderettighet og muligheter ved sykdom og fødsel er viktig for at ungdom skal satse på landbruket var hovedpoenget i Inger Hovdes innlegg. I tillegg ble ny stortingsmelding om mat og landbrukspolitikk drøftet. Johan Arnt Hernes holdt Nord-Trøndelag Bondelags innlegg knyttet til denne.

Jon Trøite ble valgt som tredje vara til styret.

Ledersamling

Ledermøtet ble holdt sammen med Østfold Bondelag på Steinkjer 19.-20. november, med 113 påmeldte deltakere. Landbrukspolitikk var hovedtema første dag. Innledere var Nils T. Bjørke, Norges Bondelag, Fredmund Sandvik, tidligere styreleder i Tine og Johnny Ødegård, Norske Felleskjøp. Bjørn Gimming innledet om arbeidet med vandrivretivet i Østfold.

Andre dag var viet organisasjonsarbeid. Trøgstad Bondelag og Egge og Kvam Bondelag viste hvordan godt lokallagsarbeid kan drives, og Astrid Solberg i Norges Bondelag orienterte om aktuelle saker i organisasjonen. Karin Søraunet avsluttet dagen med en personlig beretning over teamet matproduksjon - verdens viktigste yrke.

Regionmøter

I starten av januar ble det gjennomført 6 regionmøter med 123 deltagere fra styrene i lokallagene. Lokallagenes arbeid mot kommunene var hovedtemaet i disse møtene, og utvalgte ordførere deltok på møtene. I tillegg innledet LHMS og representanter for valgkomiteen.

Aksjonsdag

Bondelagsmedlemmer aksjonerte på 19 steder i Nord-Trøndelag under den landsomfattende aksjonsdagen 14. april. Avisa "Mer enn lave priser" ble delt ut, og i Steinkjer overrakte fylkeslederen et brev til Coop-ledelsen med oppfordring til å øke andelen norskprodusert matvarer i butikkene.

Grøntutvalget

Grøntutvalget har i 2010 bestått av Olav Galtvik fra Frosta (leder), Arnhild Lie Aarøe fra Levanger, Ivar Vatn fra Inderøy og Åge Hammer fra

- Overrasket over medietrykket

Det store medietrykket har overrasket Trine Hasvang Vaag mest det første året som leder i Nord-Trøndelag Bondelag. Heldigvis visste hun ikke om det på forhånd...

- Hvis jeg hadde vært klar over det, er det ikke sikkert jeg ville sagt ja. Som leder er du veldig i fokus. Jeg så jo at Jon Trøite var det, men det ble noe helt annet da det ble meg, sier Trine. Selv om det ikke synes utad, er det å bli fotografert og filmet noe av det fylkeslederen liker aller minst. Men hun vet at det må til. Som fylkesleder er hun talsperson for hele det nordtrønderske landbruket.

- Hvilke erfaringer har du med media?

- Jeg har et godt samspill med media, og synes journalistene oppfører seg greit. Jeg ser at dette er en nødvendig del av vernet. Men det er en vanskelig balansegang å formidle hva som er bra med yrket, og samtidig få fram til beslutningstakerne at vi trenger levelige, økonomiske vilkår. Det blir vanskelig å framstå som bare positiv.

Telefonene fra media er mange i løpet av ei arbeidsuke, og Trine velger å tolke det positivt at media vil ha henne i tale. I hele sommer var det også et bra trykk. Mens andre er på ferie, er bøndene hjemme og jobber – og dermed tilgjengelig for media.

Hektisk og spennende

- Hvordan har det første året vært?

- Veldig hektisk og veldig spennende. Jeg har sett hvor mange steder vi er inne, uten at folk vet om det. Vi blir spurt til råds i forvaltningssaker, og har inngrep med det som skjer. Vi driver med mye mer enn jordbruksforhandlinger.

- Du gikk fra å være benkeforslag til fylkesleder på to år, har læringskurven vært bratt?

- Ja, den har vært rimelig bratt. Men jeg føler at det har gått ganske

bra, mye fordi vi har et kontor som er så oppgående. Du får den hjelpa du trenger, og står ikke alene. Det er en stor forskjell fra å være lokallagsleder, sier Trine.

- Har du mistet noen illusjoner?

- Om jeg ikke har mistet noen, har jeg måttet innfinne meg med at jeg må ha litt mer tålmodighet. Noen ganger må det kjøres prosesser som tar litt tid.

Trine synes kontakten med lokallaga har vært god. Spesielt rundt jordbruksoppgjøret var det mange telefoner.

- Det er viktig. Hvis jeg ikke hadde hatt kon-

Trine Hasvang Vaag tilbringer mange timer med PC-en og aviser på spisebordet hjemme på Mediaas søndre på Snåsa.

takt med grasrota, hadde jeg vært ute å kjøre. Jeg har fått mange gode og nyttige innspill.

Ingen ni til fire-jobb

Å være leder i Nord-Trøndelag Bondelag, er som å være bonde – ingen ni til fire-jobb. Selv anslår hun at vernet i tidsbruk utgjør en drøy halvstiling. Under jordbruksoppgjøret gikk det i ett døgnet rundt. Og det siste året har det vært spesielt mange møter i forbindelse med landbruks-

meldinga og nye bestandsmål for rovdyr. Regionaliseringsreformen gjør at flere beslutninger er flyttet til fylkesnivå, og da blir fylkeslaget trukket mer inn i

prosessene.

- Jeg har vært nødt til å avsette tid til familien, sier Trine.

- Hva er de tre viktigste sakene for deg det neste året?

- Landbruksmeldinga, økonomien og rovdyrpolitikken. Vi må jobbe hardt opp imot politikerne i alle disse sakene.

Må bli tøffere

Trine mener at rovdyraksjonen i Oslo før jul var et høydepunkt. Den viser at organisasjoner kan løfte blikket og opptre samlet i en viktig sak,

selv om de ikke er enige i alt. Hun ønsker også at Norges Bondelag må bli mer handlingsorientert og tøffere, samtidig som det beholder seriøsiteten. - Vi må tørre å bryte forhandlingene når det er nødvendig, sier hun.

- Noe som har overrasket deg i året som gikk?

- Ja, noe som har overrasket meg, er at tre-fire personer bestemmer hvordan Norge skal drives. Jeg var ikke klar over at det var så ille. Men dette har kommet fram i flere saker i 2010, og jeg er ikke sikker på om det er sånn vi vil det skal være, sier fylkeslederen.

Fakta

Trine Hasvang Vaag (40)

Verv:

Leder i Nord-Trøndelag Bondelag

Produksjon:

Melk, kjøtt, korn og skog
Startet som bonde i 1992. Overtok da gården Mediaas søndre på Snåsa.

Utdanning:

Grunnkurs landbruk, utdannet bedriftsøkonom, to grunnfag juss.

Familie:

Gift. Fem egne barn og ett fosterbarn i alderen 6-23 år.

Et bredt produktspekter tilpasset hverdagen i landbruket

SpareBank 1 SMN har lang erfaring som samarbeidspartner for landbruket. Vi er totalleverandør innen finansielle tjenester for landbruket.

- Finansiering og leasing
- Forsikring
- Sparing og pensjon
- Betalingstjenester
- Eiendomsmegling

Ta kontakt med ditt nærmeste SpareBank 1 SMN-kontor

SpareBank 1 SMN

Advokatfirmaet

Christensen – Ertsaas – Kjøren – Smalås ANS
Medlem av Den Norske Advokatforening

Vi har samarbeidsavtale med Bondelaget og våre advokater har lang erfaring med alle saker som knytter seg til landbruk og faste eiendommers rettsforhold.

Besøksadr.: Amfi-senteret i Sjøfartsgata 6
Postadr.: P.b. 2514, 7729 Steinkjer

Tlf. 74 15 08 10

www.steinkjeradvokatene.no

firmapost@steinkjeradvokatene.no

HUSTAD OG
ADVOKATENE

Advokat Ivar Hustad, Advokat Stein Aage

Vi er samarbeidsadvokater med Norges bonde sakførelse innen landbruk- og grunneierjuss.

Vi har over mange år yttet bistand i ulike situasjoner utviklet vår innsikt og kompetanse. Vi tilstreber etisk forankring.

Besøksadresse: Carl Gulbrandsens gt. 7, Namsos
Postadresse: postboks 500, 7801 Namsos
Telefon: 74 22 66 77 Kl. 0830-1600, Telefax: 74 22 66 77
E-post: sas@namsosadvokatene.no

Høylandet. Johan Arnt Hernes har deltatt i grøntutvalget som fylkestyrets representant. Aud Mari Folden i grøntutvalget i Norges Bondelag har deltatt på møtene. Utvalget har hatt ett møte, og behandlet innspill til Nord-Trøndelag Bondelag i forbindelse med jordbruksforhandlingene 2010. Tollvern, tilskudd og markedsrett har vært sentrale tema.

Johan Arnt Hernes ble i 2010 valgt som nytt medlem av grøntutvalget i Norges Bondelag.

Den grønne skolen

Norges Bondelag har utviklet materiell rettet mot grunnskolene, den grønne skolen. Vi sendte brev til alle grunnskolene i Nord-Trøndelag ved høstens skolestart med informasjon og smakebiter på dette materialet. Dette hadde en effekt i økte bestillinger av materialet.

Åpen gård

Åpen gård ble arrangert i Stod og Stjørdal 22. august, og på Namdalseid 11. september. I Øfsti-grenda i Stjørdal gikk fire gårder sammen om arrangementet, og de fikk dermed vist fram mangfoldet i landbruket. Åpen gård er svært populært. De tre

Bondelag i saker som angår Inn på tunet-næringa, og har følgende oppgaver: Jobbe fram viktige saker for Inn på tunet-bønder og sende disse videre til styret, synliggjøre Inn på tunet-tilbudene i fylket og gi innspill til styret i forkant av jordbruksforhandlingene.

Verveutvalget

Verveutvalget har bestått av Anders Røflo, Røra, leder, Bjørge Storflor, Hegra, Aud Dagmar Ramdal, Leksvik og Vidar Meldal, Kvam. Utvalget har hatt ett møte, de viktigste sakene har vært vervekampanjen og vervedag 8. oktober. Utvalget hadde stand på høstfesten til Felleskjøpet Agri på Steinkjer i oktober.

Trøndersk kornutvalg

Trønders kornutvalg har arrangert fire kornmøter, med kornkvalitet og mekaniseringsøkonomi som to av temaene. I Nord-Trøndelag ble det holdt møte på Steinkjer og i Skogn 18. november. Helga Stavrum Opheim har vært Nord-Trøndelag Bondelags representant i utvalget.

Innovasjon Norge

Rammen for BU-tilskudd fastsatt av Fylkesmannen var i 2010 på 30,8

ÅRSMØTET: Nordtrønderne utgjorde som vanlig en stor delegasjon under årsmøtet i Norges Bondelag på Lillehammer. Foran fra venstre: Siri Bruem, Trine Hasvang Vaag, Inger Hovde, Aud Mari Folden og Marit Haugen. Neste rekke: Johan Kristian Daling, Kåre Peder Aakre, Anders Røflo, Trond Staberg og Jon Trøite. Bakerst: Svein Arne Fredriksen, Eilif Due, Trond Hodne, Johan Arnt Hernes, Oddbjørn Solum og Lars Bartnes.

støtte. Av dette er cirka 2 millioner kroner overført til 2011.

Innovasjon Norge har merket en klar nedgang i etterspørselen om BU-tilskudd. Det var i 2010 omtrent balanse mellom rammen og etterspørselen. De prosjektene som fikk støtte, har en total kostnadsramme på 190 millioner kroner.

Trine Hasvang Vaag sitter i styret for Innovasjon Norge Nord-Trøndelag, valgt etter forslag fra Nord-Trøndelag Bondelag.

Styrer og grupper

Nord-Trøndelag Bondelag har i tillegg til det som er nevnt over, deltatt i følgende styrer, faggrupper og styringsgrupper: Styringsgruppe klima- og energisenter på Mære, styringsgruppe grønn bachelor, styringsgruppe Økoløft, styringsgruppe Skadefri Bonde, styringsgruppe Økonominettverket, Landbruksforum, nasjonal arbeidsgruppe landbruksbygg og kulturlandskap, arbeidsgruppe Tenkeløft trøndersk landbruk, styringsgruppe grønne helse og velferdstjenester, Landbrukets fond, styringsgruppe radiobjelleprosjektet, styringsgruppe Bioenergi-prosjektet, styret i Nei til EU, styret i BSF Midt-Norge, styret i Nord-Trøndelag Bygdekvinnelag og Bygdeungdomslag.

Inntekts- og arbeidsvilkår

Jordbruksforhandlingene

Arbeidet foran jordbruksforhandlingene startet med studieringer og informasjonsmøter i lokallaga. Hele 32 av 41 lokallag sendte innspill til

fylkeslaget, noe som er en klar økning fra året før. Fylkeslaget mottok også innspill fra 11 andre lag og organisasjoner. Fra innspillene kan vi trekke fram et betydelig behov for å bedre rammevilkårene for norsk jordbruk i årets jordbruksforhandlinger. Et forslag til uttalelse til jordbruksforhandlingene ble lagt fram for årsmøtet, som ga sin tilslutning til følgende hovedprioriteringer:

1. Et inntektsløft for å tette gapet i inntekt i forhold til andre grupper
2. Et omfattende løft for melkeproduksjon (prosenttoll og husdyrtilskudd)
3. Et distriktsløft, inkl. styrking av frakttilskudd og arealtilskudd

Jordbruksforhandlingene førte til at kyllingprodusentene i Nord-Trøndelag mistet distriktsstilskuddet på 40 øre pr kilo. Blant produsentene var misnøyen stor, og 27. mai inviterte Nord-Trøndelag Bondelag til medlemsmøte der hele 36 av fylkets 114 kyllingprodusenter deltok.

Økonomien i melk

Økonomien i melkeproduksjonen har fått stor oppmerksomhet i 2010. Nord-Trøndelag Bondelag har lenge jobbet for å bedre økonomien, og i løpet av året har flere aktører kommet på banen. Landbruksdirektøren hos Fylkesmannen gikk tidlig på året ut i media og ropte et kraftig varsku. Senere har fylkestinget og flere politiske parti uttrykt den samme bekymring, og kommet med forslag til tiltak som kan bedre økonomien i melkeproduksjonen.

På Nord-Trøndelag Bondelags initiativ er kapitalberegningstoden for referansebrukene tema i

Budsjettnemnda. Med dagens metode kommer bruk som nylig har investert, langt dårligere ut enn det som framkommer i budsjettmyndas tall.

Dette er trolig noe av årsaken til at mange som har satsa i melkeproduksjonen ikke kjenner seg igjen i tallmaterialet som er lagt fram om inntektsutvikling i forbindelse med jordbruksforhandlingene. Endring av dette er svært viktig for at statistikken som brukes som forhandlingsgrunnlag skal gi et riktig bilde av økonomien i melkeproduksjon, og også av inntektsnivåforskjellene mellom de ulike produksjonene.

Næringspolitikk og -utvikling

Rovdyr og rovdyraksjon

Tapene på utmarksbeite har vært meget store også i 2010, men var noe lavere enn i 2009. Tap på utmarksbeite for besetninger organisert i beitelag var 10,6 prosent i 2010 mot 11,3 prosent i 2009 og 10,3 prosent i 2008. 203 saueiere har søkt om rovvilterstatning, noe lavere enn i 2009. Det er i Nord-Trøndelag dokumentert at sykdom hos sau ikke er årsak til store tap i beiteperioden, mens freda rovvilt er den klart viktigste tapsårsak.

Fylkeslaget har vært representert i styringsgruppa for radiobjelleprosjektet i året som har gått. Totalt har omkring 2000 radiobjeller vært i bruk i Nord-Trøndelag i 2010. Fylkeslaget har også sendt innspill til rovviltneemnda angående Forvaltningsplan for rovvilt i region 6.

AKSJON: Den landsomfattende aksjonen "Mer enn bare lave priser" fikk stor oppslutning. I Malm aksjonerte Verran Bondelag. Fra venstre: Georg Ekmann, Roar Holmvik og Grete Mari Sand med odelsgutten Ola (7). (Foto: Lokalavisa Verran-Namdalseid)

arrangementene hadde rundt 800 besøkende.

Inn på tunet-utvalget

Utvalget har bestått av Inger Hovde (leder), Eva Hojem, Frosta, Joar Vaadal, Sparbu, Hege Ericsson, Verran og Inga Berit Lein, Verdal. Det er holdt ett møte. Utvalget er høringsorgan for styret i Nord Trøndelag

millioner kroner, fordelt på 22,2 millioner til tradisjonelt landbruk og 8,6 til tilleggsnæring. Rammen for rentestøtte var på 95,6 millioner kroner. På grunn av inndratte midler fra prosjekter som ikke hadde kommet i gang tidligere år, var det i alt 27,4 millioner til fordeling til tilskudd til tradisjonelt landbruk, 9,8 til tilleggsnæringer og 94,3 i rente-

SØRVIG AS

Sørvig, Advokat Kirsten Hustad

ndelag. Vårt firma bistår med rådgivning og

asjoner og saker. Det har gitt oss erfaring og ber oss på å yte bistand med en sterk faglig

ansos

faks: 74 22 66 78

gjensidige.no

GJENSIDIGE

ØKT TRYGGHET OG GODE RABATTER

Norges Bondelag og Gjensidige samarbeider om trygghet for familie og gård. Som medlem tilbys du gode rabatter og fordeler hos oss.

Kontakt oss på 03100, se gjensidige.no/bondelaget eller kom innom vårt kontor.

I over 100 år har bonden vedlikeholdt og fornyet sine viktigste redskaper.

nortura

Gilde **PRIOR**

TINE